

REKOMENDACJA

Zespołu ds. realizacji planu działania na rzecz poprawy podejścia do zarządzania bezpieczeństwem opartego na ryzyku

w sprawie odpowiedzialności jednostek oceniających w procesie zarządzania ryzykiem

Data wydania

22 sierpnia 2022 r., wersja 1

Rekomendacja jest skierowana do

UTK

Treść rekomendacji

Raporty w sprawie oceny bezpieczeństwa, które nie zostały sporządzone zgodnie z Recommendation for Use nr 1 ASBO Cooperation 001NET1108 Version 1.1., przedstawiane w ramach działań i postępowań prowadzonych przez UTK, podlegają odrzuceniu jako sporządzone niezgodnie z art. 6 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia 402/2013¹.

Powiązane przepisy prawa

Art. 3 pkt 14, art. 6 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia 402/2013.

Opis zagadnienia

Agencja Kolejowa Unii Europejskiej wydała, w ramach grupy roboczej jednostek oceniających [dalej „AsBo”], Recommendation for Use nr 1 ASBO Cooperation 001NET1108 Version 1.1.

Rekomendacja wydana przez Agencję wskazuje, że wielu interesariuszy i jednostek oceniających, ma niewłaściwe rozumienie odpowiedzialności jednostki oceniających w procesie zarządzania ryzykiem na podstawie rozporządzenia 402/2013. W tym rozumieniu rola jednostki oceniającej ma sprowadzać się jedynie do ustalenia, czy kolejne etapy i działania określone w załączniku I do rozporządzenia 402/2013 zostały zrealizowane.

Rekomendacja przedstawia właściwą wykładnię przepisów art. 3 pkt 14 i art. 6 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia 402/2013, które opisują odpowiedzialność jednostki oceniającej w następujący sposób:

jednostka oceniająca oznacza niezależną i kompetentną wewnętrzną lub zewnętrzną osobę, organizację lub podmiot, które przeprowadzają badanie w celu oceny, na podstawie

---

¹ rozporządzenie Komisji (UE) nr 402/2013 z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie wspólnej metody oceny bezpieczeństwa w zakresie wyceny i oceny ryzyka i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 352/2009 (Dz. Urz. UE L 121 z 03.05.2013, str. 8, z późn. zm.).

dowodów, zdolności systemu do spełnienia wymogów bezpieczeństwa, które się do niego stosują

1. Jednostka oceniająca dokonuje niezależnej oceny adekwatności stosowania procesu zarządzania ryzykiem, określonego w załączniku I [do rozporządzenia 402/2013], oraz jego wyników. [...]

2. Aby przeprowadzić niezależną ocenę, jednostka oceniająca:

a) zapewnia pełne zrozumienie [czyli pełne zrozumienie przez AsBo, przypis autora] znaczącej zmiany na podstawie dokumentacji dostarczonej przez wnioskodawcę;

b) przeprowadza ocenę procesów zarządzania bezpieczeństwem i jakością podczas projektowania i realizacji znaczącej zmiany, jeśli wspomniane procesy nie są już certyfikowane przez odpowiednią jednostkę oceniającą zgodność;

c) przeprowadza ocenę stosowania tych procesów zarządzania bezpieczeństwem i jakością podczas projektowania i realizacji znaczącej zmiany.

Po zakończeniu oceny zgodnie z lit. a), b) i c), jednostka oceniająca przedstawia raport w sprawie oceny bezpieczeństwa przewidziany w art. 15 i w załączniku III [do rozporządzenia 402/2013].”

Recommendation for Use nr 1 wskazuje, że zadaniem jednostki oceniającej jest uzyskanie oceny eksperckiej na temat prawidłowości stosowania procesu zarządzania ryzykiem CSM RA oraz odpowiedniości lub wyników zarządzania ryzykiem, aby umożliwić ocenianemu systemowi bezpieczne spełnienie zamierzonych celów.

W celu rzetelnego wykonania tego zadania jednostka oceniająca powinna, zgodnie z Recommendation for Use nr, w szczególności:

1. przeprowadzić dokładną ocenę w formie przekroju pionowego procesu² przynajmniej w obszarach, które jednostka uważa za obciążone najwyższym ryzykiem, niezależnie od klasyfikacji ryzyka wnioskodawcy, jak również w obszarach średniego i niskiego ryzyka, które jednostka uważa niezbędne w swojej strategii oceny, w celu:

- sprawdzenia, czy wnioskodawca prawidłowo stosuje wymagania na każdym etapie procesu zarządzania ryzykiem określone w załączniku I do rozporządzenia 402/2013;

AsBo musi zwrócić szczególną uwagę na:

- metody stosowane przez wnioskodawcę w fazie identyfikacji zagrożeń oraz czy stosowane metody zapewniają, że wszystkie racjonalnie przewidywalne zagrożenia są systematycznie identyfikowane w odniesieniu do całego ocenianego systemu, jego funkcji i interfejsów;
- prawidłowe wdrożenie przez wnioskodawcę wymogów bezpieczeństwa (środków kontroli ryzyka) określonych w ramach zarządzania ryzykiem,

---

² Termin "ocena w formie przekroju pionowego procesu" odnosi się do przeglądu stosowania procesu zarządzania ryzykiem zawartego w dodatku do załącznika I do rozporządzenia 402/2013 przynajmniej w odniesieniu do obszarów najwyższego lub najbardziej krytycznego ryzyka ocenianej zmiany. Celem takiej oceny jest sprawdzenie reprezentatywnego, przekrojowego wycinka wyników z zarządzania ryzykiem, która ma obejmować wszystkie etapy procesu zarządzania ryzykiem z rozporządzenia 402/2013.

w tym w przypadku stosowania kodeksów postępowania niezależną ocenę bezpieczeństwa ich prawidłowego stosowania;

- sprawdzenia, czy wnioskodawca faktycznie stosuje procesy bezpieczeństwa i procesy jakościowe przy projektowaniu i wdrażaniu zmiany;
  - sprawdzenia, czy stosowane procesy bezpieczeństwa i jakości są skuteczne i czy pozwalają wnioskodawcy określić odpowiednie środki kontroli ryzyka;
  - sprawdzenia braku niezgodności, w tym dla podwykonawców, z:
    - postanowieniami dotyczącymi procesu zarządzania ryzykiem w Rozporządzeniu 402/2013;
    - organizacją firmy (i projektu) zgodnie z opisem w dokumentacji;
    - procesami bezpieczeństwa lub jakości;
  - wykrycia wszelkich innych potencjalnych problemów, takich jak:
    - wszelkie kwestie związane z zarządzaniem projektem i zarządzaniem ryzykiem (np. niedostateczne lub niewystarczająco wykwalifikowane zasoby przydzielone do zarządzania ryzykiem);
    - niedociągnięcia w procesach i niewystarczająca dokumentacja faktycznie wykonanych działań.
  - osiągnięcia wymaganej pewności co do wniosków z niezależnej oceny bezpieczeństwa.
2. ocenić, czy wszystkie zagrożenia zidentyfikowane i zarejestrowane przez wnioskodawcę w rejestrze zagrożeń są odpowiednio zarządzane. To oznacza, że należy ocenić, czy każde zagrożenie w rejestrze zagrożeń jest:
- przydzielone podmiotowi, który jest odpowiedzialny za kontrolowanie zidentyfikowanych zagrożeń;
  - kontrolowane do dopuszczalnego poziomu, lub;
  - przekazane do innego podmiotu za jego pisemną zgodą (przy czym na mocy pkt 1.1.5 w załączniku I do rozporządzenia 402/2013, wnioskodawca nie może przypisywać podmiotowi wymogów bezpieczeństwa i zagrożeń, które wykraczają poza zakres odpowiedzialności i domenę kontroli tego podmiotu).
3. zapewnić, że niezależny raport w sprawie oceny bezpieczeństwa oraz interpretacja wyników z procesu zarządzania ryzykiem wnioskodawcy są poprawne i obejmują wszystkie etapy i wszystkie wyniki procesu zarządzania ryzykiem (w razie stosowania metody próbkowania).
4. zgromadzić dowody i monitorować plan(y) działania wnioskodawcy. Obejmuje to następujące elementy:

- zgromadzenie wszelkich istotnych dowodów na faktyczne wdrażanie strategii określonej w planie oceny;
- zarządzanie wynikami niezależnej oceny bezpieczeństwa, w tym:
  - proaktywnej i wczesnej identyfikacji (potencjalnych) problemów;
  - regularnym informowaniem wnioskodawcy o zidentyfikowanych kwestiach, aby umożliwić wnioskodawcy podjęcie w odpowiednim czasie działań naprawczych;
  - prowadzeniem historii zidentyfikowanych niezgodności lub podniesionych kwestii i śledzenie ich do momentu zarządzania nimi i zamknięcia ich przez wnioskodawcę w celu uzyskania zadowalającego rozwiązania lub udokumentowania jako kwestie otwarte w końcowym raporcie z oceny bezpieczeństwa;
  - gromadzeniem dowodów z niezależnej oceny bezpieczeństwa, która będzie najczęściej połączeniem audytów i inspekcji, w tym przeglądów dokumentów, obserwacji, wywiadów, kontroli organizacji i personelu, oceną kultury bezpieczeństwa i organizacji, pobieraniem próbek i analizę pionowych przekrojów, stosowanie list kontrolnych itp. Dokładny zakres i poziom szczegółowości lub wielkość wybranych próbek lub przekrojów pionowych do niezależnej oceny bezpieczeństwa zależy od złożoności działań związanych z zarządzaniem ryzykiem, złożoności lub nowości technologii, kultury bezpieczeństwa wnioskodawcy, krytyczności bezpieczeństwa oraz poziomu ryzyka wprowadzanego przez zmianę;
  - Ważne jest, aby AsBo niezwłocznie zgłaszała (np. ustnie, telefonicznie, za pomocą poczty elektronicznej itp.) zidentyfikowane kwestie i niezgodności, zwłaszcza w przypadku poważnych zastrzeżeń, aby umożliwić wnioskodawcy podjęcie w odpowiednim czasie wszelkich niezbędnych działań naprawczych. Jednakże, w celu wspierania wzajemnego uznawania, ważne jest, aby wszystkie kwestie i niezgodności zostały następnie formalnie potwierdzone w formie pisemnej. Historia wszystkich zidentyfikowanych kwestii i niezgodności musi być również systematycznie i formalnie zapisywana w dzienniku historii. Każda kwestia i niezgodność powinny mieć przypisany priorytet i powinna być śledzona aż do właściwego rozwiązania przez wnioskodawcę. Stanowi to możliwy do przesłania dowód (tj. dokumentację dowodową) aktywnego zaangażowania organu zarządzającego w identyfikację i ocenę rozwiązywania problemów w oparciu o poziom ryzyka związanego z daną zmianą lub na priorytecie związanym z podniesionym ustaleniem. Końcowy raport z niezależnej oceny bezpieczeństwa sporządzony przez AsBo musi wyraźnie udokumentować wszystkie kwestie i niezgodności, z którymi zgodnie z art. 15 ust. 1 rozporządzenia 402/2013 wnioskodawca nie zgadza się na zakończenie niezależnej oceny bezpieczeństwa.

Wnioski i raport z niezależnej oceny bezpieczeństwa:

1. raport z niezależnej oceny bezpieczeństwa musi być zgodny z Załącznikiem III do Rozporządzenia 402/2013. Będzie on zatem zawierał:
  - określenie zakresu;
  - streszczenie planu niezależnej oceny bezpieczeństwa, oraz odniesienie się do kompletnego niezależnego planu oceny bezpieczeństwa;
  - wszystkie kwestie i niezgodności, co do których zgodnie z art. 15 ust. 1 rozporządzenia 402/2013 wnioskodawca nie zgadza się po zakończeniu niezależnej oceny bezpieczeństwa, oraz;
  - wskazanie ograniczeń niezależnej oceny bezpieczeństwa;
2. musi również zawierać jasne stwierdzenie i ekspercką opinię na temat :
  - prawidłowości stosowania lub niestosowania procesu zarządzania ryzykiem w załączniku I do rozporządzenia 402/2013;
  - przydatności wyników zarządzania ryzykiem do spełnienia jej wymogów bezpieczeństwa dla ocenianej zmiany;
  - wszelkich warunków zastosowania związanych z bezpieczeństwem lub wyeksportowanych ograniczeń (jeśli dotyczy), w celu bezpiecznej eksploatacji systemu (zmiany).

Zastępca przewodniczącego zespołu

**JAN SIUDECKI
DYREKTOR DEPARTAMENTU
TECHNIKI I WYROBÓW**

*/Dokument podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym./*

Informacje w tej sprawie można uzyskać pod numerem tel.: 22 749 15 30

Urząd Transportu Kolejowego – Departament Techniki i Wyrobów

Prezes Urzędu Transportu Kolejowego przetwarza przekazane dane osobowe zgodnie z przepisami. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie www.utk.gov.pl/pl/rodo